

кай ССР. Папярэдне пытанне заслухоўвалася на пасяджэннях кафедраў рускай і беларускай моў, дзе таксама было вырашана станоўча. Пасля пратакольнага абмеркавання ўсе 23 члены Савета падтрымалі ініцыятыву кіраўніцтва. Падставай для гэтага сталі значныя навуковыя заслугі С. Бархударова на ніве даследавання разнастайных праблем гісторыі і сучаснага стану рускай мовы, яго значная вучэбна-метадычная і грамадска-палітычная праца ў Беларусі, а таксама шчырая зацікаўленасць прафесара ў развіцці беларускай культуры і падрыхтоўцы нацыянальных лінгвістычных кадраў.

Аднак заняцасць і неабходнасць частых паздак у Мінск вымусілі С. Бархударова хадайнічаць аб змяншэнні вучэбнай нагрузкі па кафедры рускай мовы з 1 верасня 1947 г. на 1/2 стаўкі прафесара. З 1 верасня 1948 г. Сцяпан Рыгоровіч увогуле перайшоў на пагадзінную аплату, у хуткім часе актыўнае супрацоўніцтва спынілася.

Асноўным вынікам навукова-педагагічнай працы прафесара Бархударова ў Мінску стала падрыхтоўка ім некалькіх буйных спецыялістаў у галіне славістыкі.

Так, пад яго кіраўніцтвам у даволі сціслы тэрмін завяршыў кваліфікацыйнае даследаванне М. Булахаў. У водгуку навуковага кіраўніка адзначаецца: “Тав. М. Г. Булахаў выдатна скончыў увесь свой кандыдацкі мінімум, нягледзячы на яго даволі шырокі аб’ём. Напісаў амаль палову сваёй дысертацыі і заканчвае другую палову. Спадзяюся, дысертацыя будзе добрая. Паколькі тэрмін аспірантуры тав. Булаха за сыходзіць у сакавіку месяца, то дысертацыя, ён зможа абараніць сваю дысертацыю на некалькі

месяцаў пазней пасля заканчэння аспірантуры. 4/II-49 г.” [1, арк. 51].

На пасяджэнні Вучонага савета Інстытута мовы, літаратуры і мастацтва АН БССР 7 чэрвеня 1950 г. пры аднагалосным тайным галасаванні М. Булахаву была прысуджана вучоная ступень кандыдата філалагічных навук за працу «Исследование лексики Д. И. Писарева (“Реалисты”))». На гэтым жа пасяджэнні кандыдатам навук стаў і другі аспірант Бархударова М. Гурскі па выніках абароны даследавання “Сложные синтаксические конструкции с подчинительными союзами *што* и *каб* в современном белорусском литературном языке”.

На жаль, у сучасным грамадстве недаравальна мала ўвагі аддаецца пытанням гісторыі навукі, у тым ліку і мовазнаўства. Разам з тым, даўно наспела патрэба канцэптуальнага асэнсавання наяўных навуковых кірункаў у іх рэтраспектыве – з улікам не толькі канкрэтных навуковых фактаў (праектаў, публікацый, дысертацыйных работ), але і прычын гэтых фактаў, а таксама іх вынікаў. Вырашыць гэтую складаную задачу можна толькі праз даследаванне канкрэтнага ўстаду ў тэорыю і практыку лінгвістыкі, зробленага найбольш аўтарытэтнымі айчыннымі і замежнымі вучонымі.

Спіс літаратуры

1. **Архіў Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка.** – Фонд 746. – Воп. 1. – Адз. зах. 14.
2. **Архіў Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка.** – Фонд 746. – Воп. 1. – Адз. зах. 19.

Дзмітрый ДЗЯТКО,
кандыдат філалагічных навук.

Аўтар ахвяруе ганарар на развіццё часопіса.

Самабытнае слова

КАНАГАЦЫЙНЫЯ ЎРБАНОНІМЫ МІНСКА

Як вядома, вывучэнне тапонімаў і мікратапонімаў важнае і карыснае для самых розных галін навукі. Па іх можна аднавіць некаторыя асаблівасці старажытнай мовы на пэўнай тэрыторыі, акрэсліць межы яе распаўсюджвання, акрамя таго, мікратапонімы дапамагаюць высветліць пытанні засялення і этнагенезу асобных народаў, гэта неацэнная крыніца для гісторыі мовы і гістарычнай дыялекталогіі. Сёння анамасты і даследчыкі субстандарту актыўна вывучаюць неафіцыйныя анамастыконы гарадоў. Апошнія дзесяцігоддзе адзначылася стварэннем слоўнікаў субстандартнай лексікі [4, 5], яе ўключэннем у слоўнікі жаргонаў [2, 3], публікацыямі, прысвечанымі аналізу гэтай з’явы. Сістэмнае ж асэнсаванне неафіцыйных гарадскіх анамасты-

конаў розных рэгіёнаў (у тым ліку Беларусі), іх поўнае апісанне яшчэ неабходна зрабіць [7].

Мэта нашага даследавання – вывучэнне і аналіз неафіцыйнай мікратапаніміі горада Мінска. У задачы даследавання ўваходзіла акрэсленне асноўных паняццяў і катэгорый; збор матэрыялу (анкетаванне); класіфікацыя сабранага матэрыялу; вызначэнне асноўных шляхоў і спосабаў утварэння неафіцыйных мікратапанімічных найменняў; стварэнне слоўніка неафіцыйных мікратапонімаў Мінска.

У межах даследавання праведзена анкетаванне студэнтаў III – IV курсаў факультэта беларускай і рускай філалогіі, а таксама іншых факультэтаў Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, падчас якога

зроблена спроба выявіць неафіцыйныя мікратапонімы Мінска (зафіксавана больш за 200).

Неафіцыйныя назвы гарадскіх аб'ектаў (гутарковыя ўрбанонімы) сталі прыцягваць увагу лінгвістаў, фалькларыстаў, культуролагаў і сацыёлагаў з апошняй чвэрці XX ст. Складанасць даследавання неафіцыйных мікратапонімаў звязана, у першую чаргу, з адсутнасцю неабходнага матэрыялу, з цяжкасцямі падрыхтоўкі слоўнікаў гарадскога маўлення, агульнага арга. Акрамя таго, гэта надзвычай рухомы матэрыял, які пастаянна абнаўляецца: многія неафіцыйныя мікратапонімы хутка сыходзяць са штодзённай гаворкі, замяняючыся новымі.

Акрэслім некаторыя асноўныя паняцці і катэгорыі. **Мікратапонім** (ад грэч. *micros* 'малы' + *topos* 'мясціна' + *опута* 'імя') – адзін з відаў тапонімаў; уласная назва дробнага (часцей) фізіка-геаграфічнага аб'екта, (радзей) аб'екта, створанага чалавекам, якая мае даволі вузкую сферу выкарыстання. **Урбанонім** (ад грэч. *urbanus* 'гарадскі' + *опута* 'імя') – разнавіднасць тапоніма, уласнае імя любога ўнутрыгарадскога аб'екта. Да ўрбанонімаў адносяцца назвы вуліц, плошчаў, завулкаў, кварталаў, мікрараёнаў, асобных дамоў, магазінаў, кафэ, рэстаранаў і г. д. Усю сістэму (сукупнасць) уласных імёнаў, што служаць для наймення ўнутрыгарадскіх аб'ектаў, называюць **урбананіміконам**. Навука, якая вывучае ўрбанонімы, атрымала назву **ўрбананімікі** [1]. У сучаснай мікратапаніміцы ўрбанонімы прадстаўлены ў якасці складаных элементаў пастаянна зменлівай сістэмы.

Неафіцыйныя назвы дробных унутрыгарадскіх аб'ектаў (плошчаў, вуліц, будынкаў і г. д.), якія выкарыстоўваюцца ў вусным маўленні жыхароў горада, вывучае так званая **гарадская і неафіцыйная мікратапаніміка (гарадскі фальклор)**. Гутарковыя ўрбанонімы ўтрымліваюць багатую інфармацыю пра гісторыю горада і яго сучаснае жыццё, пра развіццё культуры, а таксама, што вельмі важна, пра чыя тэндэнцыі ў развіцці мовы; яны адлюстроўваюць псіхалогію гарадскіх жыхароў, асаблівасці мясцовага ладу жыцця і г. д. Падобныя мікратапонімы вядомыя абмежаванаму колу людзей, тым, хто жыве ў пэўным населеным пункце. Асноўная група людзей, якія ўжываюць неафіцыйныя мікратапонімы, – моладзь.

Жыхары горада даюць свае назвы або трансфармуючы афіцыйнае найменне, або ствараючы зусім новае імя, не звязанае з афіцыйным. У такой крэатыўнай дзейнасці выяўляюцца і магчымасці словаўтваральнай сістэмы мовы (асабліва гутарковыя словаўтваральныя тыпы і мадэлі), і яе лексічнае багацце [6], і экспрэсіўныя магчымасці. Большую частку гарадскіх неафіцыйных мікратапонімаў можна разглядаць як **канатонімы (канатацыйныя онімы)**, якія даюць характарыстыку гарадскім аб'ектам у жартаўлівай і

іранічнай або зніжанай афарбоўцы, нясуць дадатковыя звесткі пра адпаведныя аб'екты на аснове якіх-небудзь адметных рыс.

Як сведчыць сабраны матэрыял, вылучаецца некалькі тэматычных груп неафіцыйных гарадскіх мікратапонімаў.

Назвы частак тэрыторыі горада – мікрараёнаў, раёнаў, кварталаў, паркаў, сквераў і г. д. (харанімы): *Чыкага, Чыжы* – мікрараён Чыжоўка; *Рыа-дэ-Шабанэйра, Гарлем* – мікрараён Шабаны; *Курасы* – мікрараён Курасоўшчына; *Серабронкс, Сербія* – мікрараён Серабранка; *Лашара, Лош-Анджэлес* – мікрараён Лошыца; *Лужок, Зялёнка* – мікрараён Зялёны Луг; *Малібу, Маліна, Малава* – мікрараён Малінаўка; *Масюкі* – мікрараён Масюкоўшчына; *Сухары* – мікрараён Сухарава; *Шарыкі* – раён шарыкападшпіннікавага завода; *Камароўка, Камары* – раён Камароўскага рынка; *Тройка* – Траецкае прадмесце; *Горкаў* – парк Горкага; *Чэлюсці* – парк Чэлюскінцаў; *Лошынка* – Лошыцкі парк; *Капейка* – Міхайлаўскі сквер; *Карлачка* – раён вуліцы Карла Лёкіна; *Філарэ, Філа* – пляцоўка перад Беларускай армоніяй; *Рэйхстаг* – дыска-ка на тэрыторыі парка Чэлюскінцаў; *Дошкі* – адкрытае танцапляцоўка ў парку Чэлюскінцаў; *Карчы, Нахлічак* – танцапляцоўка ў парку 50-годдзя Кастрычніка (былая лесапаркавая зона стадыёна "Трактар"); *На паркеце* – танцапляцоўка ў ДК прафсаюзаў на праспекце Незалежнасці; *Балота, Затока, Затон* – раён ракі Свіслач; *Аўтаз* – раён Мінскага аўтамабільнага завода; *Дзясяты, Дзясятка* – раён па вуліцах Асаналіева, Сярова і прылеглых вулачках; *Цэнтр* – квартал праспекта Незалежнасці ад вуліцы Энгельса да вуліцы Леніна; *Грушаўка* – раён вуліцы Грушаўскай; *Ангара* – раён вуліцы Ангарскай; *Воўчая гара* – гара, на якой стаіць гасцініца "Планета"; *Кальва* – Кальварыйскія могілкі; *Панікоўскага сквер, Панікоўка, Паніка* – частка Аляксандраўскага сквера, дзе стаіць скульптура хлопчыка з лебедзем; *Пасёлак* – раён трактарнага завода; *Пушка* – раён станцыі метро "Пушкінская"; *Розачка* – раён вуліцы Розы Люксембург; *Старажоўка* – тэрыторыя ў раёне гасцініцы "Беларусь", царквы Марыі Магдалены, Старажоўскай вуліцы; *Шанхай* – раён усходняй часткі вуліцы Захарава; *Юбілейка* – раён Юбілейнай плошчы; *Фінская праўка* – месца ў раёне футбольнага манежа побач з аўтацэнтрам "Таёта" і інш.

Назвы лінейных аб'ектаў горада – вуліц, завулкаў, трактаў, праспектаў (гадонімы): *Кырламырла, Карла-марла, Курлы-мурлы* – вуліца Карла Маркса; *Лагойка* – Лагойскі тракт; *Альшэва* – вуліца Альшэўскага; *Ангарка* – вуліца Ангарская; *Казлабродская* – вуліца Казлова і Даўгабродская (адна лагічны працяг другой); *Каржы* – раён вуліцы Каржанеўскага; *Софачка* – завулак Соф'і Кавалеўскай; *Цэнтралка* – вуліца Цэнтральная; *Маяк, Маякоў,*

Маякоўка – вуліца Маякоўскага; *Брадвей, Брод* – частка праспекта Незалежнасці ад галоўпаштамта да станцыі метро “Кастрычніцкая”; *Мяса* – вуліца Мяснікова; *Стаметроўка* – частка праспекта Незалежнасці ад цырка да плошчы Перамогі; *Чэпеладзэ* – вуліца Чыгладзэ і інш.

Назвы будынкаў – дамоў, магазінаў, гасцініц, кафэ, устаноў і г. д. (эргонімы, ойкадамонімы): *Алмаз, Алмаз ведаў, Чуна-чупс, Кубік Рубіка, Нацыяналка* – Нацыянальная бібліятэка Беларусі; *Бігудзі* – будынак па вуліцы Ляшчынскага; *Поле цудаў* – частка кірмашу ў Ждановічах; *Прэзідэнцыя* – будынак Адміністрацыі Прэзідэнта; *Валадарка* – турма па вуліцы Валадарскага; *Акрэсціна* – турма (прыёмнік-размеркавальнік) у завулку Акрэсціна; *Валодзька* – крама “Валгаград”; *Вароты, Чаравікі* – два будынкi па вуліцы Кірава (іх называюць “варотамі горада” ў турыстычным асяроддзі, а ў народзе – “чаравікамі”); *Батарэйка* – кафэ “Батлейка” каля Дома друку; *Вежа “святога” Лаўрэнцыя (вежа Цанавы)* – вежа на рагу будынка КДБ; *Долар (Зігзаг поспеху)* – \$-падобны жылы дом № 15 па вуліцы Кульман паблізу Камароўскага рынкі, а таксама дом № 16 па вуліцы Магілёўскай; *Флакон* – вышынны будынак па вуліцы Мельнікайтэ; *Мед, Медун, Медзік* – Беларускі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт; *Кулёк* – Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў; *Пед, Школка, Педун* – Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт; *Кіза* – канцэртная зала “Мінск”; *Калізей* – пераход у некалькі паверхаў; *Асліныя вушы* – два высокія аднолькавыя будынкi на рагу вуліц Сурганава і Акадэмічнай, адзін з якіх належыць Акадэміі навук, другі – факультэту міжнародных адносін БДУ (будынкi аб’яднаны паміж сабой пераходчыкай); *Каменьчыкі* – рэстаран “Каменная кветка”; *Карабель-цірыба, Карабель* – вучэбны корпус БНТУ на праспекце Незалежнасці каля станцыі метро “Усход”; *Караблік* – вышынны дом у раёне станцыі метро “Фрунзенская”, верхняга сваімі абрысамі нагадвае карабель; *Кітайская сідна, Брэсцкая крэпасць, Бастылія* – комплекс будынкаў з чырвонай цэглы па вуліцы Максіма Танка; *Кішка* – гастронам “Цэнтральны”; *Кукурузы* – дамы па вуліцы Веры Харужай, якія нагадваюць кукурузныя катахі; *Курылка* – кальян-бар; *Магіла* – карпусы БДПУ па вуліцы Магілёўскай; *Мак, Макдак, Макдон, Даблдональдс* – сетка рэстаранаў “МакДональдс”; *Мяса* – карпусы БДПУ па вуліцы Мяснікова; *Падкова* – жылы будынак на скрыжаванні вуліц Кірава і Свярдлова; *Радзік* – універсам “Радзівілаўскі”; *Рубель* – універсам “Рублёўскі”; *Саркафаг, Маўзалеі, Даўгабуд* – Палац Рэспублікі; *Слупок* – 1-ы корпус БДПУ; *Тытанік* – гандлёвы цэнтр “Тытан”; *Шайба* – клуб і казіно “West World Club”; *Шапка Манамаха, Цюльпан, Каракаціца* – выставачны комплекс “БелЭкспа” на праспекце Пераможцаў; *Кансерва* – кансер-

ваторыя (Беларуская дзяржаўная акадэмія музыкі); *Пентагон* – штаб Беларускай ваеннай акругі, які знаходзіцца на перакрываванні вуліц Куйбышава і Камуністычнай; *Пад шпілем* – гастронам на рагу вуліц Чырвонай і Камуністычнай у будынку са шпілем (спічаком); *Саха* – Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт; *Стольнік* – універсам “Сталічны” паміж ЦУМам і філармоніяй; *Шарыкі* – шарыкападшыпнікавы завод; *Юбілейка* – гасцініца “Юбілейная” на праспекце Пераможцаў і рэстаран гэтай гасцініцы; *Чырвоны касцёл* – касцёл Святых Сымона і Алены і інш.

Назвы плошчаў і кірмашоў (агаронімы): *Плошка* – плошча Незалежнасці; *Круглая* – плошча Перамогі; *Жданы, Жданікі, Жданкі* – кірмаш у Ждановічах; *Камароўка* – Камароўскі рынак; *Чэрвенька* – Чэрвенскі кірмаш; *Лябяжка* – Лябяжскі кірмаш і інш.

Назвы станцый метро: *Каменка* – “Каменная горка”; *Пушка, Пушкары* – “Пушкінская”; *Спортдэпо* – “Спартыўная”; *Скунсаўшчына* – “Кунцаўшчына”; *Усці мяне, навук, Акадэмка* – “Акадэмія навук”; *Пятроўка* – “Пятроўшчына”; *Хрушаўка* – “Грушаўка”; *Які* – “Плошча Якуба Коласа”; *Взнадзёжная* – “Маладзёжная”; *Магілёўка* – “Магілёўская”; *Курыцянская* – “Парыцянская”; *Аўтаз* – “Аўтазаводская”; *Мошчы Леніна* – “Плошча Леніна”; *Інстытут сепультуры* – “Інстытут культуры”; *Пукінская* – “Пушкінская”; *Хрундзельская* – “Фрунзенская” і інш.

Назвы водных аб’ектаў (гідронімы, урбаногідронімы): *Камса, Камсамолка* – Камсамольскае возера; *Мухля* – невялікі вадаём побач з кінаатэатрам “Сучаснік”, а таксама вадаём па вуліцы Волаха і інш.

Назвы помнікаў, скульптур: *Нулявы* – “нулявы” кіламетр на Кастрычніцкай плошчы; *Пуп, Пуп зямлі* – помнік на Кастрычніцкай плошчы, адкуль пачынаюцца ўсе дарогі; *Ружачкі* – месца каля помніка загінулым падчас даўкі 30 мая 1999 г. каля ўваходу на станцыю метро “Няміга” з боку плошчы 8 Сакавіка; *Феміда і спонсары* – статуя, якая стаіць на даху будынка МУС; *Жалезны Фелікс* – бюст Ф. Дзяржынскага насупраць будынка КДБ Беларусі; *Чуна-чупс* – скульптура ў цэнтры платформы станцыі метро “Плошча Леніна” і інш.

Назвы некаторых месцаў сустрэч: *Труба* – падземны пераход паміж будынкам Нацыянальнага банка і ГУМам; *Круг, Кальцо* – вестыбюль, які злучае станцыі метро “Купалаўская” і “Кастрычніцкая”; *Кішка* – пераход паміж “Купалаўскай” і “Кастрычніцкай”; *Гарбаты мост* – мост да Вострава Слэз; *Квадраты* – лавачкі па левым баку Палаца Рэспублікі, размешчаныя квадратамі; *Гадзіннік, Пад гадзіннікам* – месца на перакрываванні вуліцы Леніна і праспекта Незалежнасці каля рэстарана “МакДональдс” і інш.

Трэба адзначыць, што большая частка з пералічаных урбанонімаў выкарыстоўваецца прадстаўнікамі ўсіх пакаленняў, але ёсць мікратапонімы, характэрныя для маўлення толькі маладых людзей (*Чэлюсі, Рэйхстаг, Чупа-чупс*) або толькі людзей пераважна сталага ўзросту, старажылаў (*Круглая плошча, Пад шпілем, Вежа “святога” Лаўрэнція*). Многія ўрбанонімы ўтвараюць сінанімічныя рады, напрыклад: *Шапка Манаматха, Цюльпан, Каракаціца* – выставачны комплекс “БелЭкспа” на праспекце Пераможцаў; *Алмаз, Алмаз ведаў, Чупа-чупс, Кубік Рубіка, Нацыяналка* – Нацыянальная бібліятэка Беларусі; *Кітайская сцяна, Брэсцкая крэпасць, Бастылія* – комплекс будынкаў з чырвонай цэглы па вуліцы Максіма Танка; *Мак, Макдак, Макдон, Даблдоналдс* – сетка рэстаранаў “МакДональдс”; *Саркафаг, Маўзалеі, Даўгабуд* – Палац Рэспублікі; *Жданы, Жданікі, Жданкі* – кірмаш у Ждановічах і інш. Некаторыя з выяўленых мікратапонімаў называюць адначасова не адзін, а два і больш аб’ектаў: *Юбілейка* – 1) гасцініца “Юбілейная” на праспекце Пераможцаў; 2) рэстаран гасцініцы “Юбілейная”; 3) раён Юбілейнай плошчы; *Акадэмка* – 1) станцыя метро “Акадэмія навук”; 2) бібліятэка Акадэміі навук; 3) кнігарня “Акадэмкіна” і інш.

Даволі шмат у неафіцыйнай мікратапаніміцы Мінска **антратапонімаў** – назваў, якія паходзяць ад імёнаў і прозвішчаў вядомых асоб: *Карлачка* – раён вуліцы Карла Лібкнехта; *Панікоўскага сьвер, Панікоўка, Паніка* – Аляксандраўскі сквер, дзе стаіць скульптура хлопчыка з лебедзем (хлопчыка з лебедзем параўноўваюць з Дар’іўскім і гусаком з “Залатога цяляці” Ільфа і Пятрова, пры гэтым узгадваючы словы А. Бэндара “Панікоўскі, адпусціце птушку!”); *Розачка* – раён вуліцы Розы Люксембург; *Каржы* – раён вуліцы Каржанеўскага; *Софачка* – завулак Софіі Кавалеўскай; *Маяк, Маякоў, Маякоўка* – вуліца Маякоўскага; *Мяса* – вуліца Мяснікова; *Чыгладзэ* – вуліца Чыгладзэ; *Вежа “святога” Лаўрэнція (вежа Цанавы)* – вежа на рагу будынка КДБ Беларусі; *Пушка, Пушкары* – раён станцыі метро “Пушкінская”; *Які* – станцыя метро “Плошча Якуба Коласа” і інш.

Сярод неафіцыйных найменняў выразна вылучаюцца мікратапонімы двух тыпаў: 1) неафіцыйныя назвы, якія з’явіліся ў выніку пераходу агульных лексічных адзінак ва ўласныя: *Балота, Затока, Затон* – раён ракі Свіслач; *Саркафаг, Маўзалеі* – Палац Рэспублікі; *Кукурузы* – дамы па вуліцы Веры Харужай; *Шайба* – клуб і казіно “West World Club”; 2) неафіцыйныя назвы, якія ўзнікаюць у выніку метафарычнага пераносу, заснаванага на пераходзе ўласных імёнаў з аднаго разраду онімаў у іншы (т. зв. **трансанімізацыя**): *Рыа-дэ-Шабанэйра, Гарлем* – мікрараён Шабаны; *Чыкага* – мікрараён Чыжоўка; *Сербія* – мікрараён Сераб-

ранка; *Лош-Анджэлес* – мікрараён Лошыца; *Рэйхстаг* – дыскатэка на тэрыторыі парка Чалюскінцаў; *Шанхай* – раён усходняй часткі вуліцы Захарава, дзе жыло шмат цыган; *Брадвей* – частка праспекта Незалежнасці ад галоўпаштамта да станцыі метро “Кастрычніцкая”; *Калізей* – паркінг на некалькі паверхаў; *Кітайская сцяна, Брэсцкая крэпасць, Бастылія* – комплекс будынкаў з чырвонай цэглы па вуліцы Максіма Танка; *Пентагон* – штаб Беларускай ваеннай акругі на перакрываванні вуліц Куйбышава і Камуністычнай і інш. Найменні, што ўзніклі шляхам трансанімізацыі, у лінгвістычнай літаратуры называюць **прэцэдэнтнымі онімамі**.

Вельмі часта неафіцыйную гарадскую мікратапаніміку называюць сучасным гарадскім фальклорам. Стварэнне новай неафіцыйнай назвы – творчы працэс. Важна, каб такое найменне не было пасрэдным, а адпавядала б апошнім “авевам” моўнай моды і адлюстроўвала сацыяльныя каларыт. У той жа час мікратапонім павінен быць экспрэсіўным і запамінальным, павінен адразу асесці ў галовах, а яшчэ лепш – у сэрцах жыхароў горада. Каштоўнасць назваў правяраецца часам: многія намінацыі зніклі на працягу некалькіх гадоў (*Ленінка* – б’стэйна імя Леніна), але некаторыя могуць захоўвацца дзесяцігоддзямі (напрыклад, *Чырвоны каціёл, Фінская запраўка, Круглая плошча, Падковы*), асобныя назвы часам могуць страчваць сваю экспрэсію і нават пераходзіць у сферу літаратурнай мовы. Мікратапонімы (у тым ліку і неафіцыйныя) могуць расказаць пра гісторыю горада, пра духоўную культуру яго жыхароў, пра тэндэнцыі развіцця сучаснага грамадства і яго моўнай свядомасці. Далейшае даследаванне падобных назваў і стварэнне слоўніка гарадскіх дыялектаў дазволіць лепш паказаць моўную карціну свету горада [7, с. 172].

Спіс літаратуры

1. **Белорусская ономастика. Топонимия** : учеб. пособие / А. М. Мезенко [и др.]; под общ. ред. А. М. Мезенко. – Минск : Элайда, 2012. – 260 с.
2. **Вахитов, С. В.** Словарь уфимского сленга / С. В. Вахитов. – Уфа : Вагант, 2004. – 236 с.
3. **Елистратов, В. С.** Толковый словарь русского сленга / В. С. Елистратов. – М. : АСТ-Пресс, 2010. – 672 с.
4. **Липатов, А. Т.** Региональный словарь субстандартной лексики (Йошкар-Ола. Республика Марий Эл) / А. Т. Липатов, С. А. Журавлев. – М. : ООО “Изд-во ЭЛПИС”, 2009. – 288 с.
5. **Никитина, Т. Г.** Региональный словарь сленга (Псков и Псковская область) / Т. Г. Никитина, Е. И. Роголева. – М. : ООО “Изд-во ЭЛПИС”, 2006. – 384 с.
6. **Потанахина, И. Н.** Городская неофициальная топонимика / И. Н. Потанахина // Русский язык в школе. – 2008. – № 10. – С. 65 – 68, 84.
7. **Разумов, Р. В.** Прецедентные онимы в неофициальном городском ономастиконе / Р. В. Разумов // Ярославский педагогический вестник. – 2011. – № 4. – Т. I (Гуманитарные науки). – С. 169 – 172.

Наталля ЛОБАНЬ,
Яўгенія ПАРХОМЕНКА.